

Ny lovgivningen: Parabener er ikke så skadelige

Af konsulent
Jens Prebensen

Jeg læser altid mine artikler her i dofk bladet igen, når de er kommet på tryk. Det kan jeg kun blive bedre af, tænker jeg. Så derfor læste jeg også min seneste artikel igen. Jeg må indrømme, at jeg bed mig i læben, da jeg gjorde det.

Årsagen til min ærgrelse er, at jeg havde skrevet noget, jeg ikke kan stå inde for. Jeg tror, at jeg her har ladet mig føre med af "folkestemningen" og valgt den nemme løsning, den vej, som de fleste har accepteret som den sande vej.

Mit ærinde med artiklen var at viderebringe, hvad man må sige og ikke må sige om kosmetiske produkter, og jeg indledte med noget lignende: "parabener, parfumer og anden skadelig kemi". Det faldt mig nemt at skrive, for jeg har hørt det så tit. Vi advares jævnligt mod parabener i medierne, Forbrugerrådet laver indsamlinger af produkter, der indeholder parabener, der er en hel industri, der producerer parabenfri produkter, og Danmark går enegang i EU med nationale forbud mod parabener. Så noget må der vel være om snakken.

Parabener nævnes ofte, som om det kun drejer sig om ét stof, men det er faktisk en gruppe af stoffer. Det er stoffer, som findes udbredt i naturen, hvor de indgår som frugt og grønts eget konserveringsmiddel: parabenerne findes blandt andet i gulerødder, kartofler og jordbær. Nogle af parabenerne findes også på anden måde i vores mad, nemlig som tilsat konservering.

Parabenernes kemiske struktur er forholdsvis simpel, hvilket indikerer, at de nedbrydes ret hurtigt i miljøet. Det er i sagens natur giftige stoffer, vi her har at gøre med, for det er jo derfor, vi mennesker og naturen selv bruger dem til konservering. Men det er der så mange af vores dagligsdags stoffer, der er: alkohol (ethanol), sukker og eddikes giftvirkning har vi brugt i årtusinder til at forlænge fødevarers holdbarhed.

Når det gælder kosmetiske produkter, er parabenerne i mange henseender et godt valg i forhold til deres alternativer. Parabenerne er relativt effektive, har kun lav vekselvirkning med de andre stoffer i produkterne, og deres fareegenskaber over for mennesker er i bund og grund lille.

Mange af de konserveringsmidler, der gennem tiden har været anvendt i kosmetik, har haft en slem tendens til at give allergi. Problemet har sjældent været der fra start, men er kommet snigende, jo mere udbredt anvendelsen af stofferne er blevet. Det har vi for eksempel set med konserveringsmidlet Kathon. Kathon blev i '70erne anset for at være et vidundermiddel, og dets anvendelse til konservering eksploderede. Desværre gjorde antallet af allergier over for det det samme. Flere andre konserveringsmidler er siden blevet forsøgt, og for mange af dem var

det ligeledes tendensen, at antallet af allergitilfælde steg med deres udbredelse.

Det er ikke sådan, at parabenerne er fri for at give allergi, men de gør det i bemærkelsesværdig lav grad. Parabenerne har været anvendt til konservering siden 1920'erne og i de senere år er deres anvendelse vokset kraftigt. Alligevel har man ikke set en tilsvarende stigning i allergi. Videncenter for Allergi oplyser således på sin hjemmeside, at selv om parabenerne er et af de hyppigst forekommende konserveringsmidler, skønnes forekomsten af allergi over for det kun at være 0,5 %; forekomsten af allergi over for Kathon er næsten 4 gange højere, til trods for at dets anvendelse over de seneste årtier er blevet droslet væsentligt ned.

Det er en god historie, der taler til parabenernes fordel. Men vi må stadig ikke glemme, at parabenerne er giftstoffer. Det er stoffer, man skal bruge med omtanke, præcis som med alkohol. Parabenerne er ikke så giftige, at de ikke må anvendes i kosmetiske produkter, men der er i kosmetiklovgivningen fastsat grænser for, hvor meget de må anvendes.

Den megen diskussion om parabenernes skadevirkninger på mennesker, og ikke mindst om de har en hormonforstyrrende effekt, har ført til, at parabenerne i dag er endog særdeles godt undersøgt. EU's videnskabelige komité SCCS, der huser nogle af EU's dygtigste eksperter i stoffers giftighed, har arbejdet med stofferne gennem flere år. Ret tidligt kunne SCCS fastslå, at de to mindste af parabenerne, methyl- og ethylparaben, var sikre at anvende, når bare koncentrationen af dem var under et vist niveau.

For nylig er endnu to parabener, propyl- og butylparaben, kommet gennem den grundige granskning og har fået tildelt sikre grænseværdier. Dog kan SCCS ikke anbefale, at de to stoffer indgår i produkter beregnet på brug på bleområdet på babyer.

Disse 4 parabener er de mest udbredte af parabenerne i konserveringen af kosmetiske produkter, og sammen udgør de et godt miks.

Folkestemninger er noget u håndterligt noget, og man skal være sig for ikke at blive revet med i deres malstrøm. Historien rummer talrige eksempler, hvor folk er blevet uretfærdigt dømt af folkets dom, og hele nationer har gjort forfærdelige ting drevet af folkestemninger.

Der er kun ét middel, som effektivt kan dæmme op for folkestemninger, og det er saglig og faktuel argumentation. Men ofte kommer argumenterne for sent, de er for svage, eller folk vil simpelthen ikke lytte, fordi de har låst deres forstand fast.

Nu har vi med SCCS's omhyggelige arbejde fået de saglige og faktuelle argumenter for parabenerne, og det har vist sig, at der ikke er meget at komme efter. Skal vi så ikke lade parabenerne få fred og i stedet koncentrere os om de problemer, der virkelig truer?

Med det vil jeg gerne beklage min utidige formulering i den seneste artikel: parabenerne er sikre at anvende inden for lovgivningens grænser.

Med tak til Cathrine Berliner Boteju, SPT.

Faktaboks

Parabener er en gruppe af stoffer, hvoraf de mest simple er methyl-, ethyl-, propyl- og butylparaben. Parabenerne har været anvendt i kosmetik som et miks af stofferne med hovedvægten på disse 4. I de senere år er de andre parabener blevet skåret fra, så det i dag stort set kun er de 4 nævnte parabener, der bruges. I henhold til EU's kosmetikforordning må methyl-, ethyl-, propyl- og butylparaben hver især anvendes i op til 0,4 % og samlet set i op til 0,8 %. I Danmark har det ydermere siden 2011 været forbudt at anvende propyl- og butylparaben i kosmetiske produkter til børn under 3 år. EU's videnskabelige komité for forbrugersikkerhed, SCCS, har i en ny rapport anbefalet, at propyl- og butylparaben kun anvendes i kosmetiske produkter i koncentrationer under 0,19 %. EU Kommissionen har på det grundlag sendt et lovforslag i høring, som begrænser brugen af de to stoffer tilsvarende, og forbyder, at stofferne indgår i visse produkter, der anvendes i ble-området på børn under 3 år.

Læs mere

mst.dk – hjemmesiden om kosmetik og parabener, giver i kort form fakta om stofferne, giver gode råd og opridser historien om parabenerne i forhold til hormonforstyrrende effekter. Siden har desuden en lang række nyttige links til den, der vil vide mere

spt.dk – faktaarket med spørgsmål og svar giver nemt tilgængelig information om de væsentligste problemstillinger

dinhverdag.astma-allergi.dk – parabener i forhold til allergi og giver en kontant afvisning af myter om parabener

videncenterforallergi.dk – den nyeste viden om allergi i forhold til konserveringsmidler. Giver superlæseren mulighed for at finde meget mere information